

Fraude- bestrijdingsbeleid

Inhoudstafel

1.	Inleiding	1
2.	Toepassingsgebied	2
3.	Definities	3
4.	Rollen en verantwoordelijkheden	4
4.1	Fraudebeheer	4
4.2.	Eerste verdedigingslinie	4
4.2.1	De ethische codes van Infrabel	5
4.2.2	Opleiding in fraudebestrijding	6
4.3	Tweede verdedigingslinie	7
4.3.1	Fraud Risk Management	7
4.3.2	Compliance Officer	8
4.4	Derde verdedigingslinie : interne audit	10

1. Inleiding

Infrabel streeft ernaar hoge juridische, ethische en morele normen en waarden te hanteren in de wijze waarop hij aan zijn bedrijfsvoering doet. Waarden als integriteit, objectiviteit en eerlijkheid worden hoog in het vaandel gedragen. **Corruptie en frauduleuze handelingen worden in al hun vormen en hoedanigheden met klem verworpen.**

In dat kader wenst Infrabel een fraudebestrijdingsbeleid te voeren dat erop gericht is om, enerzijds, bewustwording binnen de onderneming in de hand te werken en fraude te voorkomen (preventie), maar anderzijds ook om frauduleuze handelingen tijdig te identificeren, melden, onderzoeken, rapporteren, alsook de gepaste actie en maatregelen eraan te koppelen. Op die manier wil Infrabel het risico op fraude en de uiterst nadelige gevolgen daarvan voor de onderneming (financieel verlies & instabiliteit, malafide reputatie, strafrechtelijke vervolging, verstoring van interne processen,...) ondervangen en significant reduceren. Hiermee zal Infrabel niet enkel zijn eigen belang, maar ook dat van zijn personeel, aandeelhouders, klanten en andere belanghebbenden optimaal trachten te vrijwaren. Het vormt een integraal onderdeel van goed bestuur en risicobeheer.

Infrabel hanteert dan ook het **principe van 'nultolerantie'** ten aanzien van corruptie en iedere frauduleuze handeling. Dit houdt in dat elk vermoeden en/of vaststelling van fraude of corruptie – onder welke vorm of hoedanigheid ook – zal onderzocht worden en gebeurlijk aanleiding zal geven tot gepaste maatregelen en/of sancties.

Alle personeelsleden en partners die binnen Infrabel actief zijn, worden geacht hetzelfde streven naar integriteit, objectiviteit en eerlijkheid te bewerkstelligen en zodoende een cultuur te bevorderen die enkel integriteit voorop stelt en frauduleuze handelingen maximaal ontmoedigt.

De beheersorganen van Infrabel ondersteunen dit beleid onverminderd en zien erop toe dat het consequent toegepast wordt binnen de onderneming via het door hen aangeduid fraudemeldingsorgaan (cf. punt 4.3.2).

Het fraudebestrijdingsbeleid zal gepubliceerd worden zowel op het intranet als op de publieke website van Infrabel.

2. Toepassingsgebied

Dit fraudebestrijdingsbeleid is in de eerste plaats van toepassing op de leden van de beheersorganen en alle personeelsleden van Infrabel.

Daarnaast verwacht Infrabel ook van zijn leveranciers en andere partners dat zij de hierboven vermelde hoogste ethische normen en waarden zoals integriteit, objectiviteit en eerlijkheid uitdragen en toepassen binnen hun eigen bedrijfseconomische activiteiten. Infrabel verwacht meer bepaald dat ook zij een nultolerantie voor elke vorm van corruptie, chantage en/of fraude hanteren. Deze normen maakt integraal deel uit van de gedragscode voor leveranciers en andere partners waarmee Infrabel contractueel verbonden is.

Iedereen wordt derhalve geacht dit beleid te respecteren en na te leven. Elk vermoeden of vaststelling van niet-naleving moet worden gemeld aan het daartoe aangeduide meldingsorgaan : de Compliance Officer.

3. Definities

Het Institute of Internal Auditors definieert fraude als “elke illegale handeling die wordt gekenmerkt door bedrog, verhulling of schending van vertrouwen gepleegd door individuen of organisaties om een persoonlijk of zakelijk voordeel te behalen” (IIA).

Het begrip fraude wordt gewoonlijk gebruikt om een breed scala van ambtsmisdrijven te beschrijven, waaronder diefstal, corruptie, verduistering, omkoping, vervalsing, verkeerde voorstelling van zaken, collusie, het witwassen van geld en het verzwijgen van materiële feiten. De **intentie** is het essentieel element dat fraude onderscheidt van een onregelmatigheid.

Een specifieke vorm van fraude is corruptie. Corruptie is het misbruik van macht ten eigen voordele. Men spreekt van actieve of passieve corruptie.

- Er is sprake van actieve corruptie wanneer een persoon, rechtstreeks of door een tussenpersoon, voor zichzelf of voor een derde, een aanbod, een belofte of een voordeel van welke aard dan ook voorstelt, om een handeling te verrichten of na te laten een handeling te verrichten.
- In dezelfde zin is er sprake van passieve corruptie wanneer een persoon, rechtstreeks of door een tussenpersoon, voor zichzelf of voor een derde, een aanbod, een belofte of een voordeel van welke aard dan ook vraagt, aanneemt of ontvangt om een handeling te verrichten of na te laten.

Daarnaast besteedt Infrabel ook bijzondere aandacht aan belangenconflicten, meer bepaald in verband met overheidsopdrachten. Er is een belangenconflict in iedere situatie waarin bij de plaatsing of de uitvoering van een Overheidsopdracht de onpartijdigheid, onafhankelijkheid of objectieve uitoefening van de functie van een persoon die op welke manier dan ook aan Infrabel verbonden is, alsook van een persoon die bij de plaatsing van een Overheidsopdracht of op het resultaat ervan invloed kan hebben, in gevaar wordt gebracht, als gevolg van familiebanden, persoonlijke relaties, politieke gezindheid of nationaliteit, economische belangen of elk ander direct of indirect persoonlijk belang.

4. Rollen en verantwoordelijkheden

4.1 Fraudebeheer

Infrabel gebruikt het model van de drie verdedigingslijnies¹ om zijn fraudebeheersysteem te definiëren.

* De beheersorganen (Raad van Bestuur, Directiecomité, Uitvoerend Comité) ondersteunen dit beleid

** Bedrijfsrevisoren, Rekenhof, ...

4.2. Eerste verdedigingslinie

Naast het toezien op de strikte naleving van de bepalingen van de Gedragscode voor de medewerkers van Infrabel (Blauwe Boekje) zijn de operationele directies en corporate (hierna 'de directies') ieder verantwoordelijk voor de identificatie van de frauderisico's die zich in hun respectievelijke activiteitendomeinen kunnen manifesteren (risicoanalyse), als ook voor het implementeren van doeltreffende controlemaatregelen (safeguards) in verhouding tot de omvang van de geïdentificeerde risico's.

Rekening houdend met het voormeld principe van nultolerantie terzake zien de directies erop toe dat de expertise inzake fraudeidentificatie en -bestrijding binnen hun directie toereikend genoeg is in verhouding tot de aard van hun activiteiten en hun blootstelling aan fraude op basis van, onder andere, hun frauderisicomatrix.

¹ IIA'S Three Lines Model (Institute of Internal Auditors).

Jaarlijks wordt overgegaan tot een actualisatie van de frauderisicotoes, de safeguards en de evaluatie van het risiconiveau door de Compliance Officer en de risk owners van de directies.

In de **eerste verdedigingslinie** vervullen de directies een essentiële rol als volgt :

- de bewustmaking van hun personeelsleden van de frauderisico's binnen de directie;
- het uitvoeren van een verplichte conformiteitscontrole (met materiegebonden toepasselijke wet- en regelgeving alsook met interne procedures) wanneer : a. een project wordt opgestart, b. tijdens de uitvoering van een project in zijn verschillende fasen en processen;
- de medewerking aan elk onderzoek naar een vermoeden van fraude binnen de directie en aan de noodzaak om desgevallend gepaste actie en maatregelen te nemen, met inbegrip van administratieve of disciplinaire sancties.

Infrabel hanteert daarbij een non-discriminatoire behandeling voor iedere vastgestelde overtreding.

Naast het bovenstaande vullen transversale interne controles het bestaande systeem binnen elke directie aan. Het gaat voornamelijk om wettelijke maatregelen (bv. compliance), financiële maatregelen (bv. inkomsten en uitgaven), informaticamaatregelen (bv. veiligheid en toegangscontrole) en administratieve maatregelen (bv. personeelszaken).

4.2.1 De ethische codes van Infrabel

Infrabel heeft drie ethische gedragscodes

Gedragscode voor de medewerkers van Infrabel (Blauwe Boekje)

Deze gedragscode beschrijft de algemene principes en ethische regels die binnen Infrabel van toepassing zijn op het personeel. Het boekje is een moreel kompas dat het personeel helpt om zich ethisch, integer en verantwoord op te stellen en te gedragen op de werkvloer binnen Infrabel.

Deze gedragscode is raadpleegbaar op het intranet van Infrabel. Alle nieuwkomers ontvangen deze gedragscode op hun eerste werkdag (Welcome Day) met de nodige uitleg.

De gedragscode bestrijkt verschillende domeinen: een veilige en respectvolle werkomgeving, professionalisme, correcte relaties met leveranciers en klanten (geschenken en uitnodigingen), niet-discriminatie, belangenconflicten, **Infrabel duldt geen enkele vorm van fraude, bedrog of pogingen om zaken te verbergen. Het personeelsreglement voorziet in maatregelen om fraude te bestraffen.**

Gedragcode voor Overheidsopdrachten en Contracten

Deze “Gedragcode voor Overheidsopdrachten en Contracten” is de deontologische code voor alle medewerkers die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij een overheidsopdracht of een contract, en beschrijft duidelijk de gedragsregels waaraan zich te houden. In deze gedragscode worden de nodige gedragsregels vastgelegd i.v.m. belangenconflicten, integriteit, gelijke behandeling tussen inschrijvers, geschenken en uitnodigingen, etc.

Infrabel verwacht van elk van zijn medewerkers dat hij integer handelt : eerlijk, consequent en betrouwbaar, en daarbij de door Infrabel en/of de regelgeving vastgelegde procedures naleeft.

Deze gedragscode is raadpleegbaar op het intranet van Infrabel.

Gedragcode voor leveranciers en aannemers

Deze gedragscode betreft het beleid van Infrabel ten aanzien van zijn leveranciers en aannemers. Infrabel verwacht van zijn leveranciers en aannemers dat :

- zij de hoogste ethische normen en waarden conform deze Gedragcode en alle geldende Europese en nationale wetten en voorschriften naleven;
- zij elke vorm van corruptie, chantage en/of fraude uitsluit. Infrabel staat er derhalve op dat zijn leveranciers en aannemers zich houden aan deze Gedragcode, beschikbaar op de publieke website van Infrabel.

Door de ondertekening van zijn offerte bevestigt de leverancier of aannemer schriftelijk dat zij kennis hebben genomen van de “Gedragcode voor de leveranciers en aannemers van Infrabel”, waarin onder andere is opgenomen dat elk belangenconflict dient gemeld te worden aan Infrabel, en verbinden zij zich ertoe om de bepalingen na te leven.

4.2.2 Opleiding in fraudebestrijding

Infrabel heeft in 2024 een opleiding in fraudebestrijding opgesteld waarbij volgende topics aan bod komen: fraude, corruptie, belangenconflicten, phishing, klokkenluidersprocedure, frauderisico's, dubbele financiering, geschenken en uitnodigingen etc..

Het opleidingsprogramma bestaat uit een combinatie van enerzijds een klassikale opleiding (“Fraudebestrijding: goede praktijken en reflexen”) en anderzijds een e-learningmodule (“Preventie van fraude: basisbegrippen”)

De **klassikale opleiding** “Fraudebestrijding: goede praktijken en reflexen” is bestemd voor **een specifiek doelpubliek**; dit is een interactieve workshop met een moderator waarbij al de bovenstaande topics zullen toegelicht worden en er feedback van de deelnemers is voorzien. Het programma voorziet in een opleiding voor de meest kritische functies (procurement, finance, leidend ambtenaren, ...).

De **generieke e-learning** “Preventie van fraude: basisbegrippen” staat open voor **alle Infrabel medewerkers** via de Infrabel Academy intranetsite.

4.3 Tweede verdedigingslinie

De tweede verdedigingslinie bestaat uit Fraud Risk Management en toezicht hierop door de Compliance Officer en is gericht op het beheren, faciliteren en bewaken van de implementatie voor frauderisicobeheer.

4.3.1 Fraud Risk Management

Infrabel beschikt over een cartografie van frauderisico's.

De identificatie, evaluatie en documentatie van de frauderisico's worden uitgevoerd in overeenstemming met de interne methodologie van Infrabel (ARE 102² en ARE 105.1³) en de normen voor de uitvoering van een fraude risico assessment die opgesteld zijn door de ACFE (Association of Certified Fraud Examiners) en gebaseerd zijn op de algemene COSO normen.

Het risicoregister bevat de volgende informatie;

• Frauderisico (hazard, gebeurtenis) • Oorzaak • Gevolg • Beheersmaatregelen (safeguards), alsook classificatie of ze preventief (vermijden van het frauderisico) of detectief (detecteren van fraude) zijn	• Effectiviteit • Ernstscore en Frequentiescore • Risiconiveau

² Algemeen Reglement Exploitatie 102: Risicobeheer:Richtlijnen

³ Algemeen Reglement 105.1 Methode voor het beheer van de risico's

De frauderisico's werden bepaald op basis van cases uit het verleden en de theoretische risico's van toepassing op Infrabel. Daarna werden deze frauderisico's besproken met de risk owners voor verdere uitwerking van de inventaris, en de identificatie van de safeguards. Op basis daarvan werd er overgegaan tot de inschaling van het risiconiveau.

Een cartografie van frauderisico's is een dynamisch gegeven en kan nooit als voltooid beschouwd worden aangezien er steeds nieuwe frauderisico's alsook mechanismen ter omzeiling van bestaande controles ontstaan. Daarom is het zeer belangrijk om een actualisatieproces te implementeren.

Er wordt jaarlijks overgegaan tot een actualisatie van de frauderisico's, de safeguards en de evaluatie van het risiconiveau door de Compliance Officer en de risk owners.

4.3.2. Compliance Officer⁴

4.3.2.1 Melding van een vermoeden of vaststelling van fraude

Elke medewerker of belanghebbende, die in relatie staat tot Infrabel, moet op serene en vlotte wijze een vermoedelijke of vastgestelde fraude binnen Infrabel kunnen melden.

Elke directie moet daartoe bijdragen door een omgeving te creëren waarin de medewerkers of de belanghebbenden zich gesteund voelen wanneer ze een dergelijke melding willen doen. De eigen voorbeeldige houding draagt bij tot de ontwikkeling van een dergelijke omgeving.

Om meldingen te faciliteren heeft Infrabel, naast de klassieke interne communicatiekanalen (bvb. interne hiërarchie,...), een intern meldingskanaal opgezet - waarvan hij het gebruik aanbeveelt - overeenkomstig de regelgeving inzake klokkenluiders. Dit kanaal, de 'klokkenluidersprocedure' genoemd, heeft als doel zo snel mogelijk te kunnen ingrijpen indien een integriteitsschending wordt vastgesteld.

Alle meldingen die via de 'klokkenluidersprocedure' binnenkomen, worden verwerkt en geregistreerd in een database die enkel aangevuld wordt door bevoegde personen en die uitsluitend wordt beheerd door de interne onderzoeksdienst van Infrabel, i.e. de Compliance Officer. Op dit niveau worden strenge maatregelen genomen om deze informatie zodanig te verwerken dat de vertrouwelijkheid van de ontvangen gegevens en de belangen van de verschillende betrokken partijen maximaal worden beschermd evenals om alle represailles tegen de personen, die een melding doen, te voorkomen. Een document 'klokkenluidersprocedure' legt in detail uit hoe dit meldingskanaal werkt en beschrijft de garanties die worden geboden aan klokkenluiders. Het document is toegankelijk op het intranet en op de publieke website van Infrabel.

⁴ De Compliance Officer is gecertificeerd als "Registered Fraud Auditor"

4.3.2.2. Onderzoek

Binnen Infrabel is de Compliance Officer de gespecialiseerde interne onderzoeksdienst. Deze dienst ressorteert rechtstreeks onder de CEO en handelt onafhankelijk van de interne operationele diensten binnen Infrabel. De onderzoeken worden gevoerd à charge en à décharge, op professionele wijze, en met alle vereiste discretie en vertrouwelijkheid. Daartoe heeft de Compliance Officer rechtstreeks toegang, zonder beperkingen, tot alle plaatsen die eigendom zijn van of worden beheerd door Infrabel en zijn dochterondernemingen (lokalen, installaties, rollend materieel, ...). Hij kan ook kennis nemen van alle informatie (van financiële, operationele, ... aard) die noodzakelijk is voor het goede verloop van de onderzoeken, met inachtneming van de wet- en regelgeving en de toepasselijke veiligheidsregels.

Als interne onderzoeksdienst en beheerder van het ethisch meldingssysteem binnen Infrabel is hij verantwoordelijk voor:

- de terbeschikkingstelling van een ethisch meldingssysteem dat toegankelijk is voor alle belanghebbenden van Infrabel;
- de behandeling van de onregelmatigheden die in dit kader worden gemeld, of in bredere zin via andere kanalen;
- de uitvoering van de hiermee verband houdende onderzoeken en/of de begeleiding van de operationele diensten bij de rechtstreekse behandeling van deze onregelmatigheden;
- de redactie van omstandige rapporten over de vastgestelde feiten en de communicatie daarvan aan de bevoegde operationele verantwoordelijken opdat de noodzakelijke maatregelen zouden kunnen worden genomen.

De verschillende vaststellingen worden opgenomen in een omstandig onderzoeksverslag dat wordt toegestuurd aan de betrokken dienst en aan de HR-dienst.

4.3.2.3 Aangifte bij externe (onderzoeks)instanties

Indien fraude wordt vastgesteld, zal de Compliance Officer hiervan ook aangifte doen bij de bevoegde strafrechtelijke onderzoeksinstanties met het oog op een strafrechtelijke vervolging. Gebeurlijk zal Infrabel hierbij ook zelf klacht indienen met burgerlijke partijstelling indien hij financiële schade heeft geleden ingevolge de vastgestelde fraude.

Fraude waarbij de financiële belangen van de Europese Unie in gevaar worden gebracht, worden gemeld aan OLAF.

Online via het formulier: https://anti-fraud.ec.europa.eu/olaf-and-you/report-fraud_nl

Per post: Europese Commissie – Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF), 1049 Brussel, België

4.3.2.4. Communicatie met de media

Enkel de interne persdienst van Infrabel is gemachtigd om te communiceren met pers en journalistiek en/of te reageren op berichten in sociale media over eventuele fraudeincidenten binnen Infrabel.

4.4 Derde verdedigingslinie : interne audit

Als onafhankelijke en objectieve entiteit is de Interne Audit verantwoordelijk om:

- aan Infrabel de nodige zekerheid te verschaffen over de mate van beheersing over het interne controlesysteem, actiepunten te formuleren ter verbetering ervan en advies te verlenen om de processen aangaande governance, risicobeheer en interne controle van Infrabel te verbeteren, en alzo toegevoegde waarde te creëren;
- via de grondige kennis van de interne controlemechanismen van de organisatie, ondersteuning te bieden bij de frauderisicobeheersingsmaatregelen van de organisatie door het uitvoeren van zekerheidsverstreckende opdrachten over de systemen voor intern toezicht die zijn ontwikkeld om fraude op te sporen en te vermijden;
- een jaarlijks terugkerende audit uit te voeren ter beoordeling van de frauderisicomatrix en de bijhorende safeguards volgens een rotatieplan van 4 of 5 jaar;
- aan de Compliance Officer de aanbevelingen en specifieke actieplannen inzake fraudebestrijding te communiceren.

